

Het verhaal van John Law.

Law was een Schotse financier geboren te Edinburgh. Hij was een kleurrijk figuur en werd beschreven als groot, ijdel en knap. Hij had een passie voor vrouwen en gokken.

Tijdens een duel (om een vrouw) doodt hij zijn tegenstander, volgens de familie van de tegenstander heeft hij hem koudweg vermoord, volgens Law liep de arme man recht op zijn degen. Hij wordt veroordeeld en opgesloten maar weet uit de gevangenis te ontsnappen.

Tussen 1702 en 1713 woonde hij in Den Haag en Amsterdam. Hij geraakt er geïnspireerd door de Amsterdamsche Wisselbank en papieren wissels die transacties zonder muntgeld mogelijk maken. In 1712 probeert hij de Staten van Holland warm te maken voor een staatsloterij.

In 1714 komt hij aan in Frankrijk en vernieuwt zijn vriendschap met de Hertog van Orleans, neef van de huidige koning van Frankrijk, Lodewijk XV.

Lodewijk XIV sterft in 1715, Lodewijk XV is op dat moment slechts 5 jaar oud en de hertog Filips van Orleans wordt voogd van Lodewijk XV en regent van Frankrijk. Hij roept advies en hulp in van John Law om de miserabele financiële positie van Frankrijk te herstellen.

Deze samenwerking verzekert John Law van zijn plaats in de geschiedenis. Niet alleen staat hij mee aan de wieg van het papieren geld, ook zou het Franse woord "millionaire" in gebruik genomen worden naar aanleiding van zijn grootste zwendel, The Mississippi Company.

In 1716 opent John Law de eerste bank in Frankrijk, de Banque Generale. Hij introduceert papieren geld, dat was tot dan nog onbekend in Frankrijk.

John Law bouwt een heus imperium uit, in 1717 verwerft hij alle controle over de handel tussen Frankrijk en zijn overzeese kolonies, het huidige Amerika en Canada. (Company d'occident). Door aandelen uit te geven, verwerft hij gigantische kapitalen van goedgelovige investeerders die verblind geraken door fabels over goud en edelstenen.

Law ziet het groot, hij verwerft alleenrecht over tabakshandel met Afrika, later controleert hij de handel met China en India. Uiteindelijk heeft John Law het alleenrecht van Franse handel met de rest van de wereld :-).

Alles is te koop en in 1719 koopt John Law het recht om munten te slaan, oktober 1719 bezit hij ook al het recht om de meeste Franse belastingen te innen. Deze munt is dus geslagen door John Law.

Alles leek goed te gaan, de economie floreerde, mensen investeerden. Het enige zwakke punt in heel deze opstelling was het gebrek aan werkelijke valuta, Law had veel meer papier uitgegeven dan hij in goud of zilver kon betalen en de koers van de aandelen bereikte op korte tijd spectaculaire hoogtes (de aankoop prijs van een aandeel bedroeg 500 livres tournois maar de koers was gestegen tot 10000 livres tournois). Law krijgt een probleem met dit zwakke punt in januari 1720 als een aantal investeerders hun winst willen opstrijken en aandelen willen inwisselen voor baar geld. Law moet een "sell off" vermijden. Hij verbood de uitbetaling van aandelen voor meer dan 100 livres goud, hij maakte de aandelen legaal geld waarmee men belastingen kon betalen.

De bank/Law beloofde de huidige koers (10000 livres tournois) van hun aandeel uit te betalen. Dit had tot gevolg dat er plots veel meer baar geld in de omloop kwam en inflatie begon aan 23% per maand, niet dat ik het helemaal begrijp maar een brood werd elke maand gevoelig duurder. Alles wordt duurder (want er is meer geld?). Om de verkoop tegen te gaan van aandelen devalueert Law regelmatig zijn aandeel maar mensen blijven verkopen.

Uiteindelijk zakt de hele boel in elkaar en in 1721 moet John Law uitwijken. Vele van de "nieuwe miljonairs" zijn alles kwijt, Frankrijk zit nog dieper in de nesten dan daarvoor.

Zijn fiasco is bekend onder de naam "the Mississippi bubble". History repeating.